

SAKSFRAMLEGG

Til:
Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Møtedato:
01.02.2024

Sak:

5. avdeling: Forslag om endring av prinsipper for forvaltning av spesialfagsporteføljen ved Det juridiske fakultet, UiT

Innstilling til vedtak:

1. Studieutvalget anbefaler at prinsippene for forvaltning av spesialfagsporteføljen ved det juridiske fakultet endres for å sikre en mer bærekraftig portefølje fremover.
2. Studieutvalget anbefaler at følgende prinsipper vektlegges ved spørsmål om opprettelse og nedleggelse av emner som skal inngå eller inngår i spesialfagsporteføljen:

Prinsipper som skal vektlegges ved spørsmål om emnet skal opprettes og nedlegges:

- Oppretting av spesialfaget er betinget av at det kan driftes av ansatt med førstestillingkompetanse og at minst to eller flere ansatte planlegges som undervisere i emnet
- Emnet ligger innenfor de strategiske prioriteringer eller satsninger ved fakultetet
- Emnet dekker et fagområde som etterspørres av egne studenter
- Emnet er av interesse for utvekslingsstudenter, herunder at det kan undervises på engelsk
- Oppretting av emnet er betinget av ressursituasjonen ved fakultetet

3. Studieutvalget anbefaler at den øvre grensen på 20 emner i spesialfagsporteføljen opprettholdes, og at dersom nye emner opprettes, bør det vurderes om andre emner skal legges ned.

Bakgrunn

Masterprogrammet i rettsvitenskap ved UiT består av fem avdelinger. På 5. avdeling, som utgjør den valgfrie delen av studieprogrammet, har studentene valget mellom å skrive en stor masteroppgave (60 studiepoeng), eller å skrive en liten masteroppgave (30 studiepoeng) i kombinasjon med spesialfag (tilsvarende 30 studiepoeng) eller utenlandsstudier. Spesialfagene kan tas ved de juridiske fakultetene ved henholdsvis UiT, UiB og UiO. Spesialfagene som tilbys ved UiT er enkeltemner på masternivå hvor også andre studenter etter søknad kan gis opptak.

Ved Det juridiske fakultet ved UiT er spesialfagene normert til 15 studiepoeng. Dette betyr at studenter som velger å skrive liten masteroppgave i kombinasjon med spesialfag ved UiT, må velge to spesialfag for å oppnå tilstrekkelig antall studiepoeng på 5. avdeling. Spesialfagsporteføljen ved fakultetet består av emner som omfatter ulike rettsområder og norsk/engelsk undervisnings- og eksamensform.

Det er flere hensyn som gjør seg gjeldende i forvaltningen av spesialfagsporteføljen, herunder relevans¹, god ressursutnyttelse og robusthet. Det finnes allerede prinsipper for opprettelse, nedleggelse og undervisning av emner som inngår i spesialfagsporteføljen ved fakultetet. I det følgende vil disse kort gjennomgås, før det vil redegjøres for behovet for endring av nåværende prinsipper.

Gjeldende prinsipper for opprettelse og nedleggelse av spesialfag

Studieutvalget har tidligere anbefalt prinsipper som skal legges til grunn ved opprettelse eller nedlegging av emner², og retningslinjer for når et emne som inngår i spesialfagsporteføljen får redusert undervisning³. Bakgrunnen for dette er blant annet at det skal være bærekraftig å arrangere emnene ut fra økonomiske hensyn.

Per i dag er prinsippene for opprettelse og nedleggelse av spesialfag, etter sak JF 10-15, disse:

1. Følgende prinsipper legges til grunn for opprettelse og nedleggelse av spesialfag
 - Oppretting av faget er betinget av at fagområdet kan driftes av ansatt med førstestillingkompetanse
 - Faget ligger innenfor de strategiske prioriteringer eller satsninger ved fakultetet
 - Faget etterspørres av egne studenter
 - Faget er av interesse for utvekslingsstudenter, herunder at det kan undervises på engelsk
 - Oppretting av faget er betinget av ressurs situasjonen ved fakultetet

¹ Relevans dekker både faglig relevans for den enkelte, for samfunnet og for UiTs portefølje, samt etterspørsel og faglig satsning.

² Vedtatt av Fakultetsstyret i Sak JF 10-15.

³ [Møte fra utvalgsmødet | UiT](#), Sak SU 5/16.

2. Spesialfagsporteføljen bør ikke overskride 20 fag

Gjeldende spesialfagsportefølje

De siste fem årene har følgende emner vært tilbudt i fakultetets spesialfagsportefølje. Tallene viser hvor mange studenter som har gått opp til ordinær eksamen i de ulike emnene.

ÅR	2019	2020	2021	2022	2023
VÅR					
JUR-3613 Skatterett	8	23	19	11	17
JUR-3614 Arbeidsrett	14	31	30	17	20
JUR-3615 European Human Rights	7	5	2	17	5
JUR-3620 International law and armed conflict	4	9		7	3
JUR-3622 International Environmental Law and Climate Change in the Arctic	4	7	3	5	4
JUR-3627 EU Energy and Climate Change Law (opprettet høst 2023)					3
HØST					
JUR-3050 General Law of the Sea (emnet inngår også i Master of Laws (LL.M.) in the Law of the Sea)	20	18	22	19	18
JUR-3602 Introduction to International and EU Trade Law	8	1	4		6
JUR-3605 Indigenous Peoples' Rights	7	3	3	6	5
JUR-3606 Selskapsrett	39	32	55	66	34
JUR-3608 Rettshjelp I	12	16	10	5	8
JUR-3611 Diskrimineringsrett (ikke tilbudt siden 2018)					
JUR-3612 Prosedyrekonkurranse	6	11	2	2	
JUR-3616 Reindrifftsrett	11	5	7	7	2
JUR-3617 Barns menneskerettigheter		27	30	24	17
JUR-3618 Havressursrett	22	24	12	29	13
JUR-3628 Domsanalyse og domsskriving (nytt fag med start høsten 2024)					
JUR-3625 Data Protection Law (tidligere tilbudt på vårsemesteret)			4	4	
JUR-3626 International Criminal Law, Atrocity Crimes, and Transitional Justice			4	4	8

*Der det ikke er oppgitt tall betyr det at emnet ikke har blitt tilbudt.

**Utsatt eksamen/kontinuasjonseksamen er ikke med i denne oversikten.

I tråd med det overstående tilbyr Det juridiske fakultet totalt 18 emner som inngår i spesialfagsporteføljen, hvorav seks emner tilbys i vårsemesteret, og tolv emner i høstsemesteret (her regnes ikke emnet JUR-3611 Diskrimineringsrett⁴ med, idet det ikke har vært tilbudt de siste fem årene). Av disse er det ikke alle emner som er valgbare for alle studenter ved Masterprogrammet i rettsvitenskap. Eksempelvis tilbys emnet JUR-3608 Rettshjelp I kun for studenter som har blitt tilbudt jobb ved Jusshjelpa i Nord-Norge og oppfyller de formelle krav. Emnet JUR-3612 Prosedyrekonkurranse er kun for studenter som har fått godkjent deltakelse i prosedyrekonkurranse av fakultetet.

Emnet JUR-3628 Domsanalyse og domsskriving er et nytt emne som tilbys for første gang høsten 2024, i samarbeid med de juridiske fakultetene ved Universitetet i Oslo (UiO) og Universitetet i Bergen (UiB).

De ovenfornevnte spesialfagene er også åpne som enkeltemner for andre studenter som oppfyller opptakskravene for enkeltemner på masternivå. For fire av spesialfagene stilles det ikke krav om forutgående fordypning på 80 studiepoeng i rettsvitenskap (JUR-3050, JUR-3620, JUR-3626 og JUR-3615). Dette er i tråd med UiTs ambisjoner om mer valgfrihet på tvers av fakultetene. I tillegg tilbys det en god andel emner på engelsk, for å ivareta behovet for et allsidig faglig tilbud for internasjonale studenter.

Den ujevne fordelingen av spesialfag på henholdsvis vår/høstsemester kan tilskrives at mange studenter ønsker å skrive sin masteroppgave på vårsemesteret, som er noe lengre enn høstsemesteret. Det kan også tenkes at studentene ønsker å gjennomføre den faglige fordypningen ved å ta spesialfag på høsten, fordi de da kan dra nytte av denne kunnskapen inn i arbeidet med masteroppgaven, som for enkelte studenter er innenfor samme fagområde.

Det er varierende etterspørsel etter det enkelte spesialfag. Studieutvalget vedtok i sak SU 5/16⁵ endringer i retningslinjene for minstekravet til antall oppmeldte studenter for at det skal tilbys undervisning i spesialfagene. Med virkning fra høst 2016 er gjeldende retningslinje følgende:

- Dersom det er færre enn fire undervisningsmeldte studenter i emnet vil det ikke tilbys undervisning i faget. Eksamen skal tilbys.
- For engelskspråklige emner skal det gis undervisning så lenge det er undervisningsmeldte studenter.

⁴ Se særskilt sak 7/24 om forslag til nedleggelse av emnet JUR-3611 Diskrimineringsrett.

⁵ [Møte fra utvalgsmødet | UiT](#), Sak SU 5/16.

På bakgrunn av retningslinjene for undervisningstilbud i spesialfag, tilbys det full undervisning i tilnærmet alle spesialfag.

Vurdering

Prinsippene for opprettelse av spesialfag er ikke å anse som absolutte krav, men som retningsgivende ved opprettelse av nye spesialfag. Det er eksempelvis ikke et krav at ethvert spesialfag skal kunne undervises på engelsk, og heller ikke at alle spesialfag skal være innenfor fakultetets uttalte faglige satsningsområder. Prinsippene angir imidlertid hvilke temaer som må belyses og vurderes i forbindelse med spørsmål om opprettelse av nye spesialfag. Enkelte av prinsippene fremstår som mer absolutte, herunder at faget kan driftes av en ansatt med førstestillingskompetanse, at det finnes tilstrekkelige ressurser til å tilby faget, samt et øvre tak for antallet spesialfag som kan tilbys. Prinsippene som er vedtatt i JF 10-15 står seg fremdeles godt, og det er ikke et åpenbart behov for å gå bort fra noen av disse. Det bør imidlertid vurderes om prinsippene skal justeres for å gjenspeile dagens ressurssituasjon og for å i større grad bygge en bærekraftig portefølje.

Et fellestrekk ved spesialfagsporteføljen til Det juridiske fakultet er at emnene gjerne er sentrert rundt en eller to faglærere, med noen unntak. Dette gjør at spesialfagsporteføljen er svært sårbar for sykdom, pensjon, oppsigelser, rettighetspermisjoner mv. I tilfeller av planlagt fravær slik som pensjon og FOU-terminer, er det i større grad mulig å planlegge rundt fraværet, enten ved å hente inn vikar, ved at faglærer likevel underviser i faget tross planlagt fravær, eller at faget ikke tilbys det aktuelle semesteret. Ved fravær som ikke kan planlegges er fakultetet forpliktet til å tilby undervisning i faget, dersom faget allerede er annonsert i emnekatalogen. For spesialfag som tilbys i høstsemesteret, innebærer dette at vi må ha oversikt over fravær og hvorvidt faget skal tilbys innen 1.mars samme år, mens vi for spesialfag på vårsemesteret må ha oversikt over fravær innen 1.september året før.

For å styrke spesialfagsporteføljens robusthet foreslås det derfor at det innføres et prinsipp om at det må være minst to eller flere ansatte som kan undervise dersom et emne skal opprettes. To ansatte er ikke et særlig stort antall, men sett i lys av ressurssituasjonen ved fakultetet anses det ikke hensiktsmessig å stille krav om flere. Dersom antallet skulle være høyere, kan det gjøre det for vanskelig å opprette spesialfag, og dette forslaget er ikke ment å være et uforholdsmessig hinder. Vilåret om to ansatte stilles ved opprettelsen av emnet, og ansattssituasjonen vil naturligvis kunne endre seg i emnets levetid. Likevel er tanken at dersom det er flere undervisere tilknyttet emnet fra start, så er det mindre sannsynlig at alle lærekraftene i faget vil være utilgjengelig samtidig, slik som kan være tilfelle med dagens prinsipper. Ved bortfall av én, har fakultetet likevel én igjen som kan ta ansvar for å finne en eller flere erstatter(e).

Studieutvalget bes med dette vurdere om det er hensiktsmessig å endre prinsipp nr. 1 i retningslinjene for spesialfagsporteføljen til også å stille krav til større undervisertetthet ved at minst to eller flere ansatte planlegges som undervisere per emne. Studieutvalget inviteres også til å drøfte eventuelt andre tilføyelser som utvalget måtte finne hensiktsmessig.

Eventuelle endringer i prinsipper for opprettelse av nye spesialfag ved Det juridiske fakultet, vil ikke ha innvirkning på fakultetets nåværende spesialfagsportefølje. Dersom Studieutvalget anbefaler endringene slik foreslått, bør imidlertid 5. avdelingsansvarlig videreformidle tilsvarende oppfordring til emneansvarlig for allerede opprettede spesialfag. Dette vil styrke robustheten i også den nåværende spesialfagsporteføljen, og de eksisterende emnene vil bli mindre sårbare over tid.

Signe Veierud Busch
prodekan for utdanning

—

Lene Emilie Øye
konstituert seksjonsleder

—

Saksbehandler: Hanna Lerengen Grønli, rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur